

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Kortárs művészetelméletek

Egyetemi tanév 2025/2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Történelem és Filozófia
1.3. Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4. Szakterület	Filozófia
1.5. Képzési szint	Alapképzés (BA)
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Filozófia
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Kortárs művészetelméletek					A tantárgy kódja		HLM2607		
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. Gregus Zoltán egyetemi adjunktus								
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Dr. Gregus Zoltán egyetemi adjunktus								
2.4. Tanulmányi év		I	2.5. Félév		2	2.6. Értékelés módja		V	2.7. Tantárgy típusa		Szaktárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					22
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					20
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					4
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszám					70
3.8. A félév összóraszám					126
3.9. Kreditszám					5

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	Esztétika
4.2. Kompetenciabeli	Az esztétika alapfogalmainak ismerete

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Videoprojektor vagy okostábla
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	A szemináriumi szövegek elolvasása

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai/kulcs-kompetenciák	C1 A filozófia elméleti és történeti alapjainak beazonosítása és megfelelő alkalmazása: elvek, értékek, etikák, gondolkodási módozatok és gyakorlatok C2 Általános és ágazati filozófiai gondolatok, témák és problémák rendszerezése és megfogalmazása C3 Megoldások, konklúziók vagy alternatív probléma-megközelítések erős és gyenge pontjainak a kritikai gondolkodás (logikai elemzés és értékelés) általi beazonosítása C4 Az emberi cselekedetek, tapasztalatok és létezés okainak, elveinek és értelmének a kimutatása
Transzverzális kompetenciák	CT1 Közepes nehézségű problémahelyzetek realista, illetve mind elméleti, mind gyakorlati érveléssel való kezelése, hatékony megoldásuk érdekében CT2 A hatékony multidiszciplináris csoportmunka technikáinak a különböző hierarchikus szinteken való alkalmazása

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	Az Esztétika tantárgy keretében elsajátított ismeretek kiegészítése a 20. századi művészetelméletekben való jártassággal
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	- A kortárs művészetelméletek és gondolkodásmódok bemutatása, - A kortárs művészetelméleti diskurzusok által felvetett kérdéskörök elsajátítása és megértése, különös tekintettel a fenomenológiai, hermeneutikai művészetelméletek és kritikai elméletek fogalmiságának és gondolkodásmódjának elsajátítására

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés. Művészet és elmélet viszonya	Előadás és beszélgetés	
2. Absztrakció a művészetben. Az avantgárd művészeti törekvések elméleti alapvetése	Előadás és beszélgetés	
3. Az avantgárd művészet mint politikai diskurzus	Előadás és beszélgetés	
4. A műformák és műfajok átjárhatósága	Előadás és beszélgetés	
5. A csend esztétikája	Előadás és beszélgetés	
6. A minimalizmus szerepe a 20. századi művészetekben	Előadás és beszélgetés	
7. A műalkotás sokszorosíthatósága és aurális jellege	Előadás és beszélgetés	
8. A kultikus érték és a művészeti piac összefüggései	Előadás és beszélgetés	
9. A művészet érzékisége és időbelisége	Előadás és beszélgetés	

10. A művészet eredendő tapasztalata. Testiség és világszerűség	Előadás és beszélgetés	
11. Művészet és pszichoanalízis	Előadás és beszélgetés	
12. A műalkotás mint relációs forma	Előadás és beszélgetés	
13. Mi marad a művészetből? A művészet helyének átrendeződése	Előadás és beszélgetés	
14. Az alapvető fogalmak és ismeretek összefoglalása	Előadás és beszélgetés	

Könyvészet

Adorno, Theodor: Művészet és művészetek. In: *Az esztétika vége – vagy se vége, se hossza?* Ikon. Bp. 1995. 263–286.
Benjamin, Walter: A műalkotás a technikai sokszorosíthatóság korszakában. In: *Uő: Kommentár és prófécia*. Gondolat, Bp. 1969. 301–334.
Boehm, Gottfried: Absztrakció és realitás. Művészet és művészetfilozófia viszonya a modernitás korában. *Athenaeum*. 1991 I/1. 105-120.
Bourriaud, Nicolas: *A relációs forma*. In: *Uő: Relációesztétika. Műcsarnok, Bp. 2006*
Lévinas, Emmanuel: A valóság és árnyéka. *Nappali Ház*, 1992/2, 3–12.
Nancy, Jean-Luc: Ami a művészetből megmarad. In: *Változó művészetfogalom*. Kijárat, Bp. 2001. 21–38.
Merleau-Ponty, Maurice: A szem és szellem. In: *Fenomén és mű. Fenomenológia és esztétika*. Kijárat, Bp. 2002. 54-78.
Susan Sontag: A csend esztétikája. *Uő: A pusztulás képei*. Európa, 1971. 1–43.
Slavoj Zizek: A Coca-cola mint objet petit a. In: *Uő: A törekeny abszolútum*. Típotex, Budapest, 2011.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A szemináriumi tevékenység megbeszélése és leosztása	Szövegelemzés és vita	
2. A reprezentáció válsága a festészetben	Szövegelemzés és vita	
3. Magritte képzőművészeti csapdái	Szövegelemzés és vita	
4. Az avantgárd és az abszurd	Szövegelemzés és vita	
5. A műalkotás hermeneutikai létmódja	Szövegelemzés és vita	
6. A képiség hermeneutikája	Szövegelemzés és vita	
7. A látásban rejlő lehetőségek: a képi értelem	Szövegelemzés és vita	
8. Észlelés és jelentéstulajdonítás	Szövegelemzés és vita	
9. Az észlelés szimultaneitása a művészetben	Szövegelemzés és vita	
10. Művészet és pszichoanalízis	Szövegelemzés és vita	
11. Az esztétikai mező elmélete	Szövegelemzés és vita	
12. A műalkotás értelmezésének csapdái	Szövegelemzés és vita	
13. A műalkotás érzékisége	Szövegelemzés és vita	
14. A szemináriumi tevékenység kiértékelése és a féléves dolgozatok megbeszélése		

Könyvészet

Foucault, Michel: Az udvarhölgyek. In: *A szavak és a dolgok*. Osiris, Bp. 2000. 21–34.
Foucault, Michel: Ez nem pipa. *Athenaeum (Kép-képiség)*, T-Twins, 1993, I/4. 141–165.
Theodor W. Adorno: Kísérlet *A játszma vége* megértésére. In: *A művészet és a művészetek*. Helikon, Bp. 1998. 163–192.
Gadamer, H-G.: A szép aktualitása. In: *Esztétikai olvasókönyv*. Polis, Kolozsvár, 1999. 12–37.
Boehm, Gottfried: A képi értelem és az érzékszervek. In: *Kép. Fenomén. Valóság*. Kijárat Kiadó, Bp.1997. 242–253.
Boehm, Gottfried: Látás. *Vulgo*, II. évfoly., 1-2. szám, 2000. 218–231.
Merleau-Ponty, Maurice: A közvetett nyelv és a csend hangjai. In: *Kép. Fenomén. Valóság* (szerk. Bacsó Béla), Kijárat Kiadó, Bp.1997. 142–177.
Bernhard Waldenfels: A lét szétrobbantása. In: *Kép. Fenomén. Valóság* (szerk. Bacsó Béla), Kijárat Kiadó, Bp.1997. 178–190.
Lacan, Jacques: Részletek a Hamlet-szemináriumból. *Thalassa* 1993/2. 17–28.
Susan Sontag: Az értelmezés ellen. *Látó*. 2000/7. szám. 58–69.
Pierre Bourdieu: A tiszta esztétika történeti genézise. In: *Változó művészetfogalom*. Kijárat, Bp. 2001. 95–106.
Susan Sontag: Az értelmezés ellen. *Látó*. 2000/7. szám. 58–69.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy elsajátítása segítséget biztosít a hallgatóknak a kortárs művészet jelenségeihez kapcsolódó elemzések, tanulmányok és esszék elkészítéséhez
- Szakmai és kulturális fórumokon való részvétel

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az előadások és a kötelező könyvészet anyagának ismerete	Írásbeli vizsga	60%
10.5 Szeminárium / Labor	Szemináriumi referátumok bemutatása	Folyamatos felmérés	20%
	Hozzászólás a felvetett témákhoz	Folyamatos felmérés	10%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
• Az előadásokon és szemináriumokon való 70%-os részvétel • A vitákban, szövegértelmezésekben való aktív részvétel			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)¹

	A fenntartható fejlődés általános ikonja						
							

Kitöltés időpontja:
2025. szeptember 14.

Előadás felelőse:
Gregus Zoltán

Szeminárium felelőse:
Gregus Zoltán

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
. 2025. szeptember 29.

Intézetigazgató:
Nagy Róbert docens

¹ Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.